

НАРЕДБА № 8 ОТ 8 ФЕВРУАРИ 2019 Г. ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА "ЕКСКУРЗОВОД"

В сила от 15.03.2019 г.

Издадена от министерството на образованието и науката

Обн. ДВ. бр.22 от 15 Март 2019г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професията 812030 "Екскурзовод" от област на образование "Услуги за личността" и професионално направление 812 "Пътувания, туризъм и свободно време" съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професията 812030 "Екскурзовод" съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на четвърта степен на професионална квалификация за специалността 8120303 "Организация на екскурзоводската дейност" и на трета степен за специалността 8120302 "Екскурзоводско обслужване".

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3, 4 и 6 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II. Съдържание на държавния образователен стандарт

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията 812030 "Екскурзовод" включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 1. (1) Типовите учебни планове по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, се прилагат от учебната 2019/2020 г. за учениците, които от тази година започват обучението си за придобиване на професионална квалификация по професията.

(2) Учениците, които са приети за обучение за придобиване на професионална квалификация по професията в системата на училищното образование до учебната 2018/2019 г. включително, се обучават и завършват обучението си по учебните планове

и учебните програми, които са действали при постъпването им.

(3) Лицата, навършили 16 години, които към влизане в сила на тази наредба се обучават в квалификационен курс, завършват обучението си по учебните планове и учебните програми, по които са започнали.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6 във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование и отменя Наредба № 7 от 2010 г. за придобиване на квалификация по професията "Екскурзовод" (ДВ, бр. 17 от 2010 г.).

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

Приложение към чл. 2

Държавен образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията "Екскурзовод"

Професионално направление:		
812	Пътувания, туризъм и свободно време	
Наименование на професията:		
812030 Екскурзовод		
Код	Специалности:	Степен на професионална квалификация
8120302	Екскурзоводско обслужване	Трета
8120303	Организация на екскурзоводската дейност	Четвърта
Ниво на квалификация според Европейската квалификационна рамка (ЕКР) - 4/5	Ниво на квалификация според Националната квалификационна рамка (НКР) - 4/5	

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО)

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията "Екскурзовод" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., посл. изм. със Заповед № РД-09-296 от 19.02.2018 г.) изискванията за входящото минимално образователно и/или квалификационно равнище към кандидатите са:

За ученици:

- за трета степен - завършено основно образование.

За лица, навършили 16 години:

- за трета степен - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или придобито средно образование;

- за четвърта степен - завършено средно образование.

Изискванията за входящо минимално квалификационно равнище при продължаващо професионално обучение с придобиване на трета степен на професионална квалификация е придобита втора степен на професионална квалификация по професия от област на образование 81 "Услуги за личността".

Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

1.2. Валидиране на професионални знания, умения и компетентности

Придобиването на квалификация по професията "Екскурзовод" или част от нея чрез валидиране на придобити с неформално или самостоятелно учене резултати от ученето се осъществява съгласно Наредба № 2 от 2014 г. за условията и реда за валидиране на професионални знания, умения и компетентности, издадена от министъра на образованието и науката (ДВ, бр. 96 от 2014 г.).

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Екскурзоводът се подготвя на база предоставената му от туристическа фирма програма за изнасянето по достъпен и увлекателен начин на екскурзионна беседа в зависимост от състава на групата. Екскурзоводът подготвя екскурзоводска беседа, като използва своите задълбочени знания относно историята и географията на България, особеностите на климата, наличието на минерални извори, полезните изкопаеми, природните и културно-историческите забележителности, обичаи, традиции и нрави на българския народ.

Екскурзоводът провежда туристическата програма по време на пребиваването на туристите, като ги посреща, придружава и съдейства за настаняване в хотела, запознава ги с дейностите от предстоящата екскурзия, провежда екскурзоводска беседа в превозното средство по маршрута, при обиколка на населени места и забележителности. Екскурзоводът извършва подготвителни дейности за осъществяване на програмата на групата - извършва резервации на транспортни средства и хотели и проверява наличните места за хранене, музеи и възможности за допълнителни мероприятия (културни, спортни, развлекателни). Екскурзоводът следи за спазване на маршрута на пътуването, информира туристите за правилата за осигуряване на безопасност, съпровожда туристите по време на екскурзията, като на всеки обект предоставя актуална информация, свързана с природни забележителности, културни или исторически факти. Екскурзоводът комуникира с туристи, колеги, ръководители на туристически обекти, контрагенти на организацията, с която работи, с туроператора - като работодател, и др.

Екскурзоводът носи отговорност за изпълнение на програмата, спазването на правилата за безопасност и преодоляването на възникнали проблеми при обслужването на туристите. Екскурзоводът оформя документи, необходими за финансовото обезпечаване на пътуването на групата.

В своята работа екскурзоводът спазва нормативни разпоредби и правила, свързани с визовия и митническия режим на различните държави. Когато работи в друга държава, е необходимо предварително да се запознае с нормативните изисквания по

отношение на посещението и пребиваването на туристи в страната.

Екскурзоводът работи в туристически обекти, ресторанти, развлекателни заведения, които се посещават от туристи, в превозни средства по маршрута по време на пътуването. Екскурзоводът може да носи униформено облекло и задължително носи идентификационна карта.

Екскурзоводът борави с технически средства - микрофон, телевизионен монитор, CD плейър, и използва филми, атласи, карти, снимки, брошури, програма на екскурзията. Екскурзоводът подготвя и обработва първични счетоводни документи, анкети за оценка на удовлетвореността на туристите от качеството на обслужване, работи с пари в брой, чекове, ваучери, билети. В своята дейност използва различни източници на информация - библиографски, литературни, обзорни, интернет.

Екскурзоводът със специалност "Организация на екскурзоводската дейност" може да работи както като екскурзовод, така и като организатор на екскурзии и туристически пътувания. Екскурзоводът със специалност "Организация на екскурзоводската дейност" създава организация и план за екскурзия, ръководи екип от служители и изпълнители, координира дейностите по осъществяване на екскурзията съгласно предварителния план и носи отговорност за финансовото и качествено обезпечаване на екскурзията.

В своята работа екскурзоводът се съобразява с националната принадлежност, религията, възрастта и интересите на туристите в групата. Екскурзоводът трябва да умее да оценява риска от възникване на конфликтни ситуации и да съдейства за тяхното разрешаване.

Важни личностни качества, които трябва да притежава екскурзоводът, са: отговорност, отзивчивост, дискретност, търпение, адаптивност, любознателност, организираност, гъвкавост, приветливост, толерантност, оптимизъм, умения за работа в екип и работа при продължително натоварване. При изпълнение на трудовите си дейности екскурзоводът спазва професионалната етика. Екскурзоводът следва да притежава необходимата езикова култура, добра артикулация и артистичност, да се стреми да развива своите професионални, изследователски и творчески умения.

Екскурзоводът упражнява своята трудова дейност както на открито при посещение на различни природни, културни и исторически забележителности, така и в закрити помещения - музеи, галерии и др. Работното му време е съобразно изискванията на Кодекса на труда.

Когато работи на територията на чужда страна, екскурзоводът спазва изискванията на местното законодателство, ако то не противоречи на националното законодателство.

За упражняване на професията "Екскурзовод" е необходимо лицето да отговаря на изискванията за образование, практическа подготовка и професионална квалификация, определени в Наредба № 1 от 2016 г. за образованието, практическата подготовка и професионалната квалификация, необходими за придобиване на правоспособност за упражняване на професията "Екскурзовод" (ДВ, бр. 5 от 2016 г., в сила от 21.07.2016 г.), да притежава екскурзоводска правоспособност съгласно изискванията на тази наредба и да бъде вписано в Списъка на правоспособните екскурзоводи, част от [Националния туристически регистър](#) (НТР) по чл. 166, ал. 1 от Закона за туризма (ЗТ).

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилите професионална квалификация по специалност "Екскурзоводско обслужване" по професията "Екскурзовод" могат да продължат обучението си по друга специалност от професията, както и да се обучават по друга професия от

професионално направление "Пътувания, туризъм и свободно време", ако отговарят на условията за входящо минимално образователно равнище, регламентирано в Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО) и в Рамковите програми на Министерството на образованието и науката. При обучението единиците резултати от ученето по общата професионална подготовка и по част от отрасловата професионална подготовка се зачитат.

При продължаващото професионално обучение се организира обучение за усвояване на единиците резултати от ученето, които лицата не притежават.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011) в Република България, утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, посл. изм. и доп. със Заповед № РД-01-149 от 26.02.2018 г.

Лице, придобило трета степен на професионална квалификация по професията "Екскурзовод", може да постъпва на работа на следните длъжности от НКПД: 5113-3005 "Екскурзовод", както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД. Лице, придобило четвърта степен на професионална квалификация по професията "Екскурзовод", може да постъпва на работа на следните длъжности от НКПД: 5113-3005 "Екскурзовод", 4221-3003 "Организатор, пътувания", 1439-3004 "Управител, туристическа агенция", както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ)

3.1. Списък на единиците резултати от учене (ЕРУ) по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка за професии с трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

1.1. РУ (Резултат от учене) Съдейства на работодателя за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място

1.2. РУ Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда

1.3. РУ Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 2. Икономика

2.1. РУ Познава основите на пазарната икономика

2.2. РУ Познава характеристиките на дейността на организацията

ЕРУ 3. Предприемачество

3.1. РУ Познава основите на предприемачеството

3.2. РУ Формира предприемаческо поведение

3.3. РУ Участва в разработването на бизнес план

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление "Пътувания, туризъм и свободно време"

ЕРУ 4. Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност

4.1. РУ Обработва информация с ИКТ

4.2. РУ Използва различни комуникационни канали

4.3. РУ Създава цифрово съдържание с ИКТ

4.4. РУ Осигурява сигурност при работата с ИКТ

4.5. РУ Решава проблеми при работата с ИКТ

ЕРУ 5. Организация на работния процес

5.1. РУ Организира работния процес

5.2. РУ Поема отговорност за качеството на работата си

ЕРУ 6. Комуникация и чужд език

- 6.1. РУ Общува ефективно в работния екип
- 6.2. РУ Води ефективна бизнес комуникация
- 6.3. РУ Ползва чужд език, свързан с професионалната дейност

ЕРУ 7. Принципи на организация на туризма

- 7.1. РУ Разграничава основни и допълнителни дейности в туризма
- 7.2. РУ Следва технологията на туристическото обслужване
- 7.3. РУ Обслужва туристи със специални потребности
- 7.4. РУ Осъществява промоция и реклама на туристическия продукт

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност

"Екскурзоводско обслужване" - трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 8. Подготовка за екскурзия

- 8.1. РУ Комуникира с възложителя на услугата
- 8.2. РУ Изготвя методически план
- 8.3. РУ Изготвя организационен план

ЕРУ 9. Екскурзионно обслужване на туристи

- 9.1. РУ Посреща туристите
- 9.2. РУ Осъществява трансфер и настаняване на туристите
- 9.3. РУ Запознава туристите с програмата на екскурзията
- 9.4. РУ Придружава туристите при осъществяваните мероприятия от програмата
- 9.5. РУ Изнася информационни беседи
- 9.6. РУ Изпраща туристите при отпътуване
- 9.7. РУ Оформя документи, свързани с екскурзията

ЕРУ 10. Спазване на професионалната етика в екскурзионното обслужване

- 10.1. РУ Спазва професионалната етика в своята работа
- 10.2. РУ Предоставя професионално екскурзоводско обслужване
- 10.3. РУ Осигурява защита на интересите на туристите
- 10.4. РУ Надгражда професионалната си компетентност

ЕРУ 11. Извършване на действия при непредвидени ситуации по време на

екскурзията

- 11.1. РУ Реагира адекватно при проблем с поведението на турист
- 11.2. РУ Реагира своевременно при проблем със здравословното състояние на турист
- 11.3. РУ Реагира адекватно при други непредвидени обстоятелства

ЕРУ по обща професионална подготовка за професии от четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 12. Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)

- 12.1. РУ Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
- 12.2. РУ Създава организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
- 12.3. РУ Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации

ЕРУ 13. Икономика

- 13.1. РУ Познава основите на пазарната икономика
- 13.2. РУ Познава основните характеристики на дейността във фирмата

ЕРУ 14. Предприемачество

- 14.1. РУ Познава основите на предприемачеството
- 14.2. РУ Формира предприемаческо поведение
- 14.3. РУ Участва в разработването на бизнес план

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление "Пътувания, туризъм и свободно време"

ЕРУ 15. Комуникация и чужд език

- 15.1. РУ Общува ефективно в работния екип
- 15.2. РУ Води ефективна бизнес комуникация
- 15.3. РУ Ползва чужд език, свързан с професионалната дейност

ЕРУ 16. Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност

- 16.1. РУ Обработва информация с ИКТ
- 16.2. РУ Използва различни комуникационни канали
- 16.3. РУ Формира цифрово съдържание с ИКТ
- 16.4. РУ Осигурява сигурност при работа с ИКТ
- 16.5. РУ Решава проблеми при работа с ИКТ

ЕРУ 17. Организация на работния процес

- 17.1. РУ Организира работния процес
- 17.2. РУ Отговаря за разпределението на дейностите в работния процес

ЕРУ 18. Принципи на организация и развитие на туризма

- 18.1. РУ Разграничава основни и допълнителни дейности в туризма
- 18.2. РУ Следва технологията на туристическото обслужване
- 18.3. РУ Осъществява промоция и реклама на туристическия продукт
- 18.4. РУ Обслужва туристи със специални потребности
- 18.5. РУ Открива възможностите за развитие на туристическия продукт

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност "Организация на екскурзоводската дейност" - четвърта степен на професионална квалификация

ЕРУ 19. Организиране на екскурзия

- 19.1. РУ Проучва изискванията на клиентите
- 19.2. РУ Планира етапите и програмата на екскурзията
- 19.3. РУ Създава организация за провеждане на екскурзията

ЕРУ 20. Координира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията

- 20.1. РУ Участва в избора на екип за изпълнение на екскурзията
- 20.2. РУ Инструктира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
- 20.3. РУ Контролира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията

ЕРУ 21. Подготовка за екскурзия

- 21.1. РУ Комуникира с възложителя на услугата
- 21.2. РУ Изготвя методически план
- 21.3. РУ Изготвя организационен план

ЕРУ 22. Екскурзионно обслужване на туристи

- 22.1. РУ Посреща туристите
- 22.2. РУ Осъществява трансфер и настаняване на туристите
- 22.3. РУ Запознава туристите с програмата на екскурзията
- 22.4. РУ Придружава туристите при осъществяваните мероприятия от програмата

- 22.5. РУ Изнася информационни беседи
- 22.6. РУ Изпраща туристите при отпътуване
- 22.7. РУ Оформя документи, свързани с екскурзията

ЕРУ 23. Спазване на професионалната етика в екскурзионното обслужване

- 23.1. РУ Спазва професионалната етика в своята работа
- 23.2. РУ Предоставя професионално екскурзоводско обслужване

23.3. РУ Осигурява защита на интересите на туристите

23.4. РУ Надгражда професионалната си компетентност

ЕРУ 24. Извършване на действия при непредвидени ситуации по време на екскурзията

24.1. РУ Реагира адекватно при проблем с поведението на турист

24.2. РУ Реагира своевременно при проблем със здравословното състояние на турист

24.3. РУ Реагира адекватно при други непредвидени обстоятелства

ЕРУ по обща професионална подготовка за професии с трета степен на професионална квалификация

ЕРУ 1

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по Националната квалификационна рамка (НКР):	4
Ниво по Европейската квалификационна рамка (ЕКР):	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 1.1:	Съдейства на работодателя за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Посочва разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място• Назовава знаците и сигналите за осигуряване на ЗБУТ• Запознат е с нормативните разпоредби, касаещи осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд за конкретната трудова дейност и за свързаните трудови дейности• Представя информация за рисковете за здравето и безопасността при работа и свързани с нея дейности• Разбира разпоредбите за провеждане на обучение и инструктаж на работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Участва в прилагането на мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за здравето и

	<p>безопасността при работа</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инструктира екипа, с който работи, по спазване на правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд (ако е приложимо) • Спазва прилагането на необходимите мерки за защита • Използва знаците и сигналите за осигуряване на ЗБУТ
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Съдейства за изпълнение на трудовите дейности при спазване на нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Участва в процеса за осигуряване на безопасност при работата • Изпълнява трудовата дейност при спазване на необходимите мерки за осигуряване на безопасност • Грижи се за собствената безопасност и безопасността на другите участници в трудовия процес
Резултат от учене 1.2:	Участва в създаването на организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава разпоредбите за опазване на околната среда • Описва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Познава разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Организира сортирането на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и др. при спазване на технологията за събиране и рециклиране • Организира съхранението на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и др. при спазване на технологията за събиране и рециклиране
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Познава възможните причини за замърсяване на околната среда и съдейства за тяхното предотвратяване
Резултат от учене 1.3:	Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва предпоставките за възникване на основните рискови и аварийни ситуации • Описва основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност

	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда основните стъпки за действие при аварии и аварийни ситуации • Изброява видовете травми и методите за оказване на първа помощ • Познава реда за установяване, регистриране, разследване и отчитане на трудови злополуки и професионални заболявания
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва мерките за осигуряване на пожарна и аварийна безопасност • Спазва правилата за действие при аварии и аварийни ситуации • Предотвратява опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа • Оказва първа помощ на пострадали при трудова злополука и авария
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Познава рисковете за възникване на пожар или аварийна ситуация и съдейства за тяхното предотвратяване • Участва в овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее теоретичните знания за: осигуряване на безопасност и здраве при работа, превантивната дейност за опазване на околната среда, овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира бързо и уверено най-адекватния тип поведение при

	<p>зададената рискова ситуация</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
--	--

ЕРУ 2

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 2.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва общата теория на пазарната икономика • Запознат е с основните икономически проблеми • Посочва ролята на държавата в пазарната икономика • Изброява видовете икономически субекти в бизнеса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се относно функциите на различните икономически субекти • Информира се за успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания
Резултат от учене 2.2:	Познава характеристиките на дейността на организацията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва основите на пазарното търсене • Описва принципите на пазарното предлагане • Дефинира основни икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява основни икономически понятия в контекста на дейността на организацията • Прилага принципите на пазарно търсене и предлагане в дейността си
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира основните икономически принципи в контекста на дейността на организацията

Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на икономиката <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус

ЕРУ 3

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 3.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на предприемачеството • Обяснява принципите на предприемаческата дейност • Посочва видовете предприемачески умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира предприемаческите процеси, свързани с дейността му • Анализира практически примери за успешно управление на дейността на организацията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага нови идеи за ефективно изпълнение на трудовите дейности
Резултат от учене 3.2:	Формира предприемаческо поведение

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва характеристиките на предприемаческото поведение • Изрежда видовете предприемаческо поведение • Описва факторите, които влияят върху предприемаческото поведение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в дейността си подходящи предприемачески идеи • Идентифицира нови пазарни възможности • Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности	• Предлага решения за оптимизиране на трудовите дейности
Резултат от учене 3.3:	Участва в разработването на бизнес план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните елементи на бизнес плана • Описва изискванията и етапите при разработване на бизнес план • Посочва факторите на обкръжаващата пазарна среда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира възможностите за развитие на дейността на дадена организация • Прилага изискванията за разработване на бизнес план
Компетентности	• В екип разработва проект на бизнес план
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на предприемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление "Пътувания, туризъм и свободно време"
ЕРУ 4

Наименование на единицата:	Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 4.1:	Обработка информация с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява интернет търсачки • Обяснява употребата на филтри и оператори за търсене • Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет и начини за оценка на надеждността ѝ • Посочва начините за съхранение на цифрова информация на различни електронни носители • Описва начините за създаване на поддиректории (папки) • Изброява начините за преместване на файлове от една поддиректория (папка) в друга • Познава различни програми за възпроизвеждане на даден тип цифрово съдържание (текст, изображение, аудио, видео) • Знае за съществуването на облачни услуги
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва търсачка за намиране на информация, като прилага различни филтри и използва оператори за търсене (символи и др.) • Сравнява информацията в различни източници и оценява нейната надеждност с помощта на определени критерии • Записва и съхранява в различни формати цифрово съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) по класифициран начин, използвайки поддиректории (папки) • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира самостоятелно владееене на ИКТ при обработването на информация
Резултат от учене 4.2:	Използва различни комуникационни канали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява доставчици на услугата електронна поща • Посочва софтуер за аудио- и видеоразговори • Изброява доставчици на услуги за споделяне на файлове • Обяснява начините за онлайн пазаруване и плащане • Изброява онлайн общности (социални мрежи), създадени за обмен на знания и опит в областта на професията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва електронна поща • Използва разширени функции на софтуер за аудио- и видеоразговори • Споделя файлове, спазвайки правилата на онлайн комуникацията • Използва електронни услуги за онлайн пазаруване • Обменя знания и опит в онлайн общности
Компетентности	• Демонстрира самостоятелно владееене на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 4.3:	Създава цифрово съдържание с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва функционалностите на софтуерите за създаване на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео) • Дефинира функционалностите на софтуерите за редакция на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео)
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Създава сложно цифрово съдържание (текст, таблици, изображения, аудио, видео) с различни оформления • Редактира цифрово съдържание, създадено от друг, като ползва разширени функции на форматиране • Оформя цифрово съдържание, създадено от друг, като ползва разширени функции на форматиране
Компетентности	• Демонстрира самостоятелно владееене на ИКТ при създаването на електронно съдържание
Резултат от учене	Осигурява сигурност при работата с ИКТ

4.4:	
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява голяма част от известните рискове за сигурността при работа онлайн • Знае за въздействието на цифровите технологии върху ежедневиия живот и околната среда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира подвеждащи и/или злонамерени съобщения и интернет страници • Активира филтри на електронна поща против спам • Разпознава файлове, представляващи злонамерен софтуер • Прилага мерки за пестене на енергия
Компетентности	• Способен е да поддържа защитена от злонамерени действия електронната среда, в която работи
Резултат от учене 4.5:	Решава проблеми при работата с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва начините за решаване на рутинни проблеми при използването на цифрови технологии • Знае за необходимостта от актуализиране на собствените си цифрови умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предприема основни стъпки за защита на устройствата, с които работи (например антивирусни програми и пароли) • Прилага превантивни мерки за ограничаване на проблеми при работа с ИКТ
Компетентности	• Способен е да разреши рутинен проблем, възникнал при работа с ИКТ (например чрез затваряне на програма, повторно стартиране на компютъра, проверка на интернет връзка и др.)
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща <p>Средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със създаването,

	<p>редакцията и оформлението на цифрово съдържание</p> <p>Средство 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с противодействие срещу злонамерено електронно съобщение <p>Средство 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с инсталирането, преинсталирането и промяната на настройки на устройство и съпътстващия го софтуер
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1, 2, 3, 4 и 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен/компютърен кабинет • Персонален компютър или лаптоп • Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	<p>За средства 1, 2, 3, 4 и 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време. Демонстрирани са професионални знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ

ЕРУ 5

Наименование на единицата:	Организация на работния процес
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 5.1:	Организира работния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва структурата на организацията, в която работи • Изрежда методи за нормиране на работния процес • Посочва основните нормативни документи, свързани с професията • Назовава изискванията за планиране на необходимите

	ресурси в работата си
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Планира процеса на работата си • Съставя график на работните си задачи • Прилага изискванията на основните нормативни документи, свързани с професията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира рационално процеса на работата си за ефективно изпълнение на трудовите дейности и задачи • Предлага и обосновава необходимостта от промени в организацията на работата
Резултат от учене 5.2:	Поема отговорност за качеството на работата си
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява видовете трудови дейности, характерни за професионалната му сфера • Посочва изискванията за качествено изпълнение на видовете трудови дейности • Дефинира начините за оптимална организация на трудовите дейности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва изискванията за качествено изпълнение на работата си • Участва в изграждането на етична работна среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да поеме отговорност за качествено изпълнение на трудовите си дейности
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира основни теоретични понятия, свързани с организацията на работния процес <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дефинира основни теоретични понятия при разпределението на дейностите в работния процес

ЕРУ 6

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 6.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отделните длъжности в екипа • Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва йерархията в екипа • Осъществява комуникация в екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес съобразно работния протокол • Поема отговорност при работа в екип
Резултат от учене 6.2:	Води ефективна бизнес комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етичните норми в комуникацията • Изрежда правилата за вербална и невербална комуникация • Посочва адекватното поведение при конфликт • Изброява правилата и изискванията за делова кореспонденция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Води делова комуникация - писмена и устна • Събира и предлага необходимата информация за удовлетворяване изискванията на клиентите • Разпознава и избягва конфликтни ситуации • Съдейства за решаване на конфликтни ситуации
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда ефективна устна и писмена комуникация с клиентите на туристически услуги съобразно индивидуалните им характеристики
Резултат от учене 6.3:	Ползва чужд език, свързан с професионалната дейност

Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основната професионална терминология на чужд език • Изброява източници за информация в професионалната област на чужд език • Изрежда основните области на приложимост на чужд език по професията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Чете и разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, документация и др.) • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници • Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с партньори и клиенти
Компетентности	• Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява комуникация по професионални теми
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададена ситуация
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провежда разговори по професионални теми на чужд език

ЕРУ 7

Наименование на единицата:	Принципи на организация на туризма
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5

Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 7.1:	Разграничава основни и допълнителни дейности в туризма
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните и допълнителни дейности в туризма • Посочва основните характеристики на туроператорската дейност • Описва основните туристически услуги • Описва допълнителните туристически услуги • Познава изискванията за предоставяне на туристически услуги
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага основните туристически услуги • Предлага допълнителните туристически услуги • Прилага изискванията за предоставяне на туристически услуги
Компетентности	• Способен е да разграничи видовете дейности в туризма и изискванията за предоставяне на туристически услуги
Резултат от учене 7.2:	Следва технологията на туристическото обслужване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява законите и нормативните актове, които регламентират туристическата дейност • Посочва изискванията за събиране и използване на лични данни на туристите • Описва характеристиките на туристическото обслужване • Изброява изискванията за осигуряване на туристическо обслужване • Посочва условията за осигуряване на качество в туристическото обслужване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва законите и нормативните актове, които регламентират туристическата дейност • Спазва изискванията за събиране и използване на лични данни на туристите • Прилага технологията на туристическо обслужване • Спазва изискванията за качество в туристическото обслужване

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да следва технологията на туристическо обслужване, като спазва установените изисквания
Резултат от учене 7.3:	Обслужва туристи със специални потребности
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва особеностите при обслужване на туристи със специални потребности според степента на самостоятелност • Посочва туристически дейности за туристи със специални потребности • Изброява условията за осигуряване на безопасността на туристите със специални потребности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се за специалните потребности и възможности на туристите • Подбира туристически дейности за туристи със специални потребности • Оценява рисковете за туристи със специални потребности
Компетентности	• Осигурява подходящо и адекватно обслужване на туристи съобразно специалните им потребности
Резултат от учене 7.4:	Осъществява промоция и реклама на туристическия продукт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира значението на промоцията и рекламата в туризма • Посочва видовете очаквания на туристите по отношение на туристическия продукт • Описва елементите на промоцията и рекламата на туристическия продукт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага изискванията за промоция и реклама на туристическия продукт • Участва при осъществяването на промоция и реклама на туристическия продукт
Компетентности	• Способен е да осъществи дейности, свързани с промотиране и рекламиране на туристическия продукт
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус

Условия за провеждане на оценяването:	За средства 1 и 2: • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	За средство 1: • Демонстрира задълбочени познания относно принципите на организация на туризма За средство 2: • Вярно, точно и мотивирано определя най-подходящите действия в зададения казус

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност "Екскурзоводско обслужване" - трета степен на професионална квалификация ЕРУ 8

Наименование на единицата:	Подготовка за екскурзия
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 8.1:	Комуникира с възложителя на услугата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отговорностите на туроператора по отношение на екскурзията • Описва нормативната уредба, касаеща дейността на фирмите в сферата на туризма • Изброява необходимите документи при съпровождане на групи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Получава възлагането на туристическо пътуване от туроператора • Общува с представител на възложителя • Получава документация, съпровождаща заявката • Борави с документацията по обезпечаване на пътуването
Компетентности	• Способен е да комуникира ефективно с туроператора във връзка с изпълнение на възложената работа
Резултат от учене	Изготвя методически план

8.2:	
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с историята, географията, природните и културно-историческите забележителности на страната и обичаите на българския народ • Посочва правилата за организация и провеждане на туристическа екскурзия • Описва елементите на програмата на екскурзията • Описва маршрута на екскурзията • Посочва особеностите на работа с група туристи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва правилата за организация и провеждане на туристическа екскурзия • Проучва маршрута на екскурзията • Нанася на картата обектите • Преценява особеностите на групата туристи • Подбира необходимия материал за съставяне на контролен текст на екскурзията според темата • Съставя методически разработки на екскурзията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разработи методически план, съобразен с програмата на екскурзията, възложена от туроператора, като избере най-подходящите методически похвати за показване и разказване
Резултат от учене 8.3:	Изготвя организационен план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с технологията на пътуването, определена в нормативната уредба, според вида превозно средство • Разбира темата на екскурзията • Посочва последователността на дейности в програмата • Описва елементите от сценария на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Определя целите и задачите на екскурзията • Планира продължителността за всяка от дейностите в програмата • Информира се за изискванията при обектите, които ще

	<p>бъдат посетени</p> <ul style="list-style-type: none"> • Подготвя насоки за туристите за изискванията и правилата в обектите • Подготвя организация за обслужване на туристите пеша, с транспорт и комбиниран маршрут
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е в екип да разработи организационен план, съобразен с програмата на екскурзията, възложена от туроператора
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно подготовката за екскурзия <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Точно и вярно разработва методически и/или организационен план по конкретно задание

ЕРУ 9

Наименование на единицата:	Екскурзионно обслужване на туристи
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 9.1:	Посреща туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на подготовката преди посрещане на туристите • Запознат е с условията за пристигането на туристите

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва особеностите при посрещане на групи туристи според вида транспорт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществява подготовка за посрещането на туристите • Следва условията за пристигането на туристите • Съобразява се с особеностите при посрещане според вида транспорт • Проверява по списък пристигналите туристи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да посрещне туристи, като спазва особеностите и условията на пристигане
Резултат от учене 9.2:	Осъществява трансфер и настаняване на туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва възможностите за трансфер на туристи • Изброява последователно етапите, които се следват при настаняване на туристите • Запознат е с необходимите документи, които са нужни за настаняването
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява транспортирането до обектите за настаняване • Контролира количествения състав на групите • Настанява туристите по списък • Проверява условията по настаняването • Реагира за отстраняването на несъответствия с договорените условия по настаняването
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно осъществява трансфер и настаняване на туристите, като спазва определените изисквания
Резултат от учене 9.3:	Запознава туристите с програмата на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с логиката на протичане на програмата • Обяснява връзката между различните елементи в програмата • Разбира съдържанието на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Информира туристите за детайлите от програмата • Информира туристите за правила, графици, условия за хранене, транспортни услуги

	<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се за нагласите на групата туристи • Предлага допълнителни услуги (екскурзии)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Внимателно и точно запознава туристите с програмата на екскурзията и правилата за нейното спокойно протичане
Резултат от учене 9.4:	Придружава туристите при осъществяването на мероприятията от програмата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите за нормално протичане на дейностите от програмата • Идентифицира причини за евентуални промени в програмата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява дейностите от програмата на екскурзията • Преценява темпото и ритъма на провеждане на екскурзията • Обновява информацията, използвана по време на екскурзията • Разработва нови теми и маршрути при необходимост
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно и професионално да води туристите при осъществяване на дейностите от програмата, като осигури пълно взаимодействие между всички участници (туристи, шофьори, служители в обектите)
Резултат от учене 9.5:	Изнася информационни беседи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява методиката на построяване и онагледяване на беседите • Запознат е с начините за оформяне на екскурзионен материал • Обяснява подходи за съчетаване на екскурзоводско майсторство с водене на туристическа група
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подбира екскурзионен материал • Владее похвати на екскурзионния разказ и показ • Поднася на туристите в достъпна и увлекателна форма екскурзионния материал • Адаптира изложението според типа туристи и техните интереси
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда беседите професионално в съответствие с контролния текст (пътната информация) и методическата разработка

Резултат от учене 9.6:	Изпраща туристите при отпътуване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва необходимите действия за подготовка за отпътуване • Изрежда последователно задачите на екскурзОВОДА преди изпращане на туристите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проверява готовността на туристите за заминаване • Финализира документално престоя в мястото за настаняване • Извършва проверка на туристите по списък • Организира транспортирането до мястото на отпътуване
Компетентности	• Способен е да организира адекватно и спокойно изпращане на туристите съгласно указанията за възложителя
Резултат от учене 9.7:	Оформя документи, свързани с екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява необходимите документи, за които отговаря екскурзОВОДЪТ по време на екскурзията • Дефинира значението на всеки документ за нормалното протичане на програмата • Различава видове първични счетоводни документи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя необходимите документи (програма, пътни карти, анкети, договори и др.) • Оформя първични счетоводни документи • Изготвя доклад за проведената програма с групата
Компетентности	• Самостоятелно и акуратно подготвя необходимите документи за спокойно провеждане на екскурзията
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно посрещането, настаняването на туристите, запознаването с програмата и условията на престоя, съпровождането на туристите по време на екскурзията, провеждане за екскурзоводска беседа и изпращането на туристите <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извършва подходящи дейности при посрещане, настаняване, съпровождане и изпращане на туристи и изнасяне на беседа по критериите, определени в предварително дефинирано задание

ЕРУ 10

Наименование на единицата:	Спазване на професионалната етика в екскурзионното обслужване
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 10.1:	Спазва професионалната етика в своята работа
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва принципите, правилата и изискванията на професионалната етика • Познава националните и международните практики в екскурзоводското обслужване • Описва принципите за конфиденциалност, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва принципите, правилата и изискванията на професионалната етика • Прилага националните и международните практики в екскурзоводското обслужване в своята дейност • Спазва принципите за конфиденциалност, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да спазва точно и отговорно принципите на професионалната етика в своята работа, като се съобразява

	с нормите, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Резултат от учене 10.2:	Предоставя професионално екскурзоводско обслужване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва ролята на екскурзовода за формирането на позитивни впечатления на туристите • Посочва елементите на професионалното екскурзоводско обслужване • Дефинира значението на културата на речта на екскурзовода • Разбира задълженията и отговорностите си за осигуряване на качествено екскурзоводско обслужване • Обяснява ползите от предоставяне на надеждна и точна информация на туристите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Отнася се с уважение и внимание към личността на туриста • Проявява гостоприемство, такт и толерантност • Внушава уважение към страната, природните и културно-историческите забележителности и постиженията на туристическата индустрия • Спазва професионален етикет • Прилага ораторско майсторство и спазва култура на речта при водене на беседи • Полага усилия туристите да се отнасят с грижа към природата и околната среда • Осигурява на туристите надеждна, точна и вярна информация във всички свои беседи
Компетентности	• Способен е да осъществява професионално служебните си ангажименти по обезпечаване на качествена екскурзоводска услуга
Резултат от учене 10.3:	Осигурява защита на интересите на туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва задълженията и отговорностите на туристите съгласно сключения договор • Описва правата на туристите като ползватели на туристическа услуга

	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява връзката между защита на интересите на туристите и постигането на висока удовлетвореност от услугата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Защишава правата и интересите на туристите по време на тяхното обслужване • Отнася се с грижа при осигуряване на удобство и достатъчна информация на туристите • Осигурява необходимата дискретност при обслужване на туристите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осигури качествено екскурзоводско обслужване при спазване на професионалната етика и зачитане на интересите на туристите
Резултат от учене 10.4:	Надгражда професионалната си компетентност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира възможности за професионалното си развитие • Посочва новостите в туристическия бранш
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в практиката си новостите в туристическия сектор • Осигурява своевременно повишаване на квалификацията • Търси възможности за актуализиране на професионалните си качества
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Постига професионално развитие, като прилага новостите в бранша
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададена ситуация
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно професионална етика в туриз-ма, етикет на поведение на екскурзовода, култура на речта, обезпечаване на защита на

	<p>интересите на туристите при различни ситуации</p> <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано решава поставения казус
--	--

ЕРУ 11

Наименование на единицата:	Извършване на действия при непредвидени ситуации по време на екскурзията
Ниво по НКР:	4
Ниво по ЕКР:	4
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 11.1:	Реагира адекватно при проблем с поведението на турист
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва проблемни поведения, които могат да възникнат по време на екскурзия (агресия, злоупотреба с алкохол, провокиране на конфликти и др.) • Посочва начините за овладяване на проблем с поведението на турист • Разбира въздействието на проблемно поведение на турист върху протичането на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предвижда вероятност от възникване на проблем с поведение на турист • Взема превантивни мерки за предотвратяване на проблемно поведение на турист • Овладява проблемно поведение на турист
Компетентности	• Способен е да се справи адекватно с овладяването на турист/група туристи с проблемно поведение с оглед обезпечаване нормалния ход на екскурзията
Резултат от учене 11.2:	Реагира своевременно при проблем със здравословното състояние на турист
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда начините за действия при възникване на здравословен проблем с турист • Познава особеностите на застраховките за туристи и необходимите действия за използването им • Описва правилата за оказване на първа помощ при

	здравословен проблем с турист
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Действа своевременно при възникване на проблем със здравословното състояние на турист • Спазва правилата за първа помощ при проблем със здравословното състояние на турист
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да реагира бързо и адекватно при възникване на проблем със здравословното състояние на турист съобразно правилата за оказване на първа помощ
Резултат от учене 11.3:	Реагира адекватно при други непредвидени обстоятелства
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва възможните непредвидени обстоятелства, които могат да възникнат по време на екскурзия (кражба, обир, загуба на турист, повреда на транспортно средство, излизане от графика на екскурзията и др.) • Посочва начините за действие при непредвидени обстоятелства
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Действа своевременно при възникване на непредвидено обстоятелство (кражба, обир, загуба на турист, повреда на транспортно средство, излизане от графика на екскурзията и др.) • Осъществява контакт с органите на местното самоуправление и компетентните органи и институции за разрешаване на възникналия проблем
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно или в екип да действа адекватно за разрешаване на възникнал непредвиден проблем с турист
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно действие при проблем с поведение на турист, възникване на здравословен проблем с турист и разрешаване на непредвидена ситуация

	<p>по време на екскурзията</p> <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мотивирано избира най-подходящите действия в определената непредвидена ситуация по време на екскурзия
--	--

ЕРУ по обща професионална подготовка за професии от четвърта степен на професионална квалификация
ЕРУ 12

Наименование на единицата:	Здравословни и безопасни условия на труд (ЗБУТ)
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 12.1:	Създава организация за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд на работното място
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва в детайли разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Посочва основните елементи на организацията за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Описва в детайли рисковете за здравето и безопасността при извършваната трудова дейност и при трудовите дейности, свързани с конкретната професионална квалификация • Познава в детайли необходимите мерки за защита и средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Назовава разпоредбите за провеждане на инструктаж на работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Контролира процеса по изготвяне на инструкции за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Организира извършването на трудовите дейности при спазване на нормативните разпоредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Извършва контрол (при необходимост) на изпълнението на

	<p>трудовете дейности при спазване на разпоредбите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инструктира работещите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд • Разпознава рисковете за здравето и безопасността при различни трудови дейности • Използва средствата за сигнализация и маркировка за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Участва в създаването на организация за осигуряване на безопасни условия на работа • Проявява отговорност към останалите участници в трудовия процес • Предприема мерки за предотвратяване, намаляване и ограничаване на рисковете за здравето и за безопасност на работното място при различните трудови дейности
Резултат от учене 12.2:	Създава организация за осъществяване на превантивна дейност по опазване на околната среда
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва разпоредбите за опазване на околната среда при конкретната трудова дейност • Изброява в детайли рисковете от замърсяване на околната среда при конкретната трудова дейност и при свързаните трудови дейности • Описва основните изисквания за разделно събиране на отпадъци • Посочва разпоредбите за съхранение, използване и изхвърляне на опасни продукти
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Организира сортирането и съхранението на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и др. при спазване на технологията за събиране и рециклиране • Контролира сортирането и съхранението на опасни продукти и излезли от употреба материали, консумативи и др. при спазване на технологията за събиране и рециклиране
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Притежава екологично съзнание за опазване на околната среда • Анализира причините за екологично замърсяване • Участва в разработването на правила за опазване на

	<p>околната среда</p> <ul style="list-style-type: none"> • Следи за спазване на изискванията и правилата за опазване на околната среда
Резултат от учене 12.3:	Създава организация за овладяването на рискови и аварийни ситуации
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава нормативните разпоредби за осигуряване на аварийна безопасност • Познава в детайли основните изисквания за осигуряване на аварийна безопасност • Обяснява стъпките за действия при аварии и аварийни ситуации • Обяснява видовете травми и методите за оказване на първа помощ • Познава реда за разследване на трудови злополуки
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва терминологията за описване на аварийните ситуации • Създава организация за осъществяване на контрол по спазване мерките за пожарна и аварийна безопасност • Координира действията на работния екип при аварии и опасни ситуации • Разпознава опасните ситуации, които могат да възникнат по време на работа • Оказва първа помощ на пострадали при авария • Изброява основните рискове, които могат да доведат до аварии и аварийни ситуации • Оказва първа помощ на пострадали при авария
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Организира овладяването на възникнал пожар и/или авария в съответствие с установените вътрешнофирмени правила за пожарна и аварийна безопасност • Актуализира вътрешнофирмените правила за пожарна и аварийна безопасност
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест

	<p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее теоретични знания за: <ul style="list-style-type: none"> • хигиенните норми • здравословните и безопасни условия на труд на работното място • превантивната дейност за опазване на околната среда • овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ на пострадали <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Избира бързо най-адекватното поведение при зададената рискова ситуация • Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ

ЕРУ 13

Наименование на единицата:	Икономика
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 13.1:	Познава основите на пазарната икономика
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира същността на общата теория на пазарната икономика • Познава задълбочено основните икономически проблеми - оскъдност, ресурси, избор

	<ul style="list-style-type: none"> • Знае ролята на държавата в пазарната икономика • Познава задълбочено основните икономически субекти в бизнеса
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага принципите на пазарната икономика в дейността си • Прави анализ на успешни практически примери за управление на различни бизнес начинания
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира успешни практически примери за управление на бизнес начинания, като обяснява ролята на всеки икономически субект, ангажиран в бизнеса
Резултат от учене 13.2:	Познава основните характеристики на дейността във фирмата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основите на пазарното търсене • Описва принципите на пазарното предлагане • Дефинира основни икономически понятия - приходи, разходи, печалба, рентабилност
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага принципите на пазарно търсене и предлагане в дейността си • Обяснява основни икономически понятия в контекста на дейността на фирмата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да анализира основните икономически принципи в контекста на дейността на дадена фирма и на тази основа да предлага нови идеи за оптимизиране на дейността с цел повишаване на ефективността
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Писмен изпит/тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични знания в областта на икономиката <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на проблема в зададения казус/сценарий

Наименование на единицата:	Предприемачество
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 14.1:	Познава основите на предприемачеството
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва същността на предприемачеството • Обяснява принципите на предприемаческата дейност • Посочва видовете предприемачески умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Анализира предприемаческите процеси, свързани с дейността му • Анализира практически примери за успешно управление на дейността на организацията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага нови идеи за оптимизиране изпълнението на трудовите дейности
Резултат от учене 14.2:	Формира предприемаческо поведение
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва характеристиките на предприемаческото поведение • Изрежда видовете предприемаческо поведение • Описва факторите, които влияят върху предприемаческото поведение
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в дейността си подходящи предприемачески идеи • Идентифицира нови пазарни възможности • Преценява необходимостта от промени, свързани с подобряване на работата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да предложи решения за повишаване ефективността на дейността
Резултат от учене 14.3:	Участва в разработването на бизнес план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните елементи, изисквания и етапи при

	<p>разработване на бизнес план</p> <ul style="list-style-type: none"> • Посочва факторите на обкръжаващата пазарна среда • Изброява влиянието на факторите от обкръжаващата пазарна среда върху дейността на фирмата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва изискванията за разработване на бизнес план • Следва етапите при разработване на бизнес план • Анализира възможностите за развитие на фирмата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно или в екип разработва проект на бизнес план
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий <p>Средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разработване в екип на бизнес план на фирмата по предварително дефинирано задание
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1, 2 и 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Владее основните теоретични постановки в областта на икономиката и пред-приемачеството <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус/сценарий <p>За средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Участва в разработването на бизнес плана на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание

ЕРУ по отраслова професионална подготовка, единна за професиите от професионално направление "Пътувания, туризъм и свободно време"

Наименование на единицата:	Комуникация и чужд език
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 15.1:	Общува ефективно в работния екип
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отделните длъжности в екипа • Описва взаимоотношенията и йерархичните връзки в екипа
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва йерархията в екипа • Осъществява комуникация в екипа
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Комуникира ефективно с всички участници в трудовия процес съобразно работния протокол • Поема отговорности при работа в екип
Резултат от учене 15.2:	Води ефективна бизнес комуникация
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва нормите за ефективна бизнес комуникация • Посочва правилата при вербална и невербална комуникация • Посочва ефективното поведение при конфликти • Изброява правилата и изискванията за ефективна делова кореспонденция
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва нормите за ефективна бизнес комуникация • Съдейства за решаване на конфликтни ситуации • Прилага изискванията при водене на делова кореспонденция • Предлага необходимата информация за удовлетворяване изискванията на клиентите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда ефективна комуникация с потребителите на туристически услуги съобразно индивидуалните им характеристики

	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда разговор с клиенти с цел консултиране и съгласуване на услуги • Разбира и уважава изискванията на клиентите, като защитава интересите на организацията
Резултат от учене 15.3:	Ползва чужд език, свързан с професионалната дейност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Познава основната професионална терминология на чужд език • Изброява източници за информация в професионалната област на чужд език • Изрежда основните области на приложимост на чужд език по професията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Чете и разбира професионални текстове на чужд език (специализирана литература, техническа документация и др.) • Ползва чужд език при търсене на информация от интернет и други източници • Ползва чужд език (писмено и говоримо) при комуникация с партньори и клиенти
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Владее чужд език на ниво, позволяващо му да осъществява ефективна комуникация по професионални теми
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на разговори по професионални теми на чужд език
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени знания относно ефективното общуване в работна среда <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Провежда ползотворни разговори по професионални теми на чужд език

Наименование на единицата:	Използване на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в професионалната дейност
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 16.1:	Обработка информация с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява интернет търсачки и мотивира избора си на определени сред тях • Обяснява употребата на филтри и оператори за търсене • Знае за съществуването на невярна или подвеждаща информация в интернет и начини за оценка на надеждността ѝ • Обяснява същността на уебканалите (RSS и др.) за получаване на информация • Посочва начините за съхранение на цифрова информация на различни електронни носители • Изрежда начините за формиране на поддиректории (папки) • Изброява начините за преместване на файлове от една поддиректория (папка) в друга • Посочва различни програми за възпроизвеждане на даден тип цифрово съдържание (текст, изображение, аудио, видео) • Изброява различни доставчици на облачни услуги
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва търсачка за намиране на информация, като прилага различни филтри и използва оператори за търсене (символи и други) • Използва уебканалите (RSS и др.) за получаване на информация • Сравнява информацията в различни източници и оценява нейната надеждност с помощта на набор от допълващи се критерии • Записва и съхранява в различни формати цифрово

	<p>съдържание (текст, изображения, аудио, видео, уебстраници и др.) по класифициран начин, използвайки поддиректории (папки)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Използва облачни услуги за съхранение на информация • Възпроизвежда вече записано цифрово съдържание
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира самостоятелно владение на ИКТ при обработването на информация
Резултат от учене 16.2:	Използва различни комуникационни канали
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява доставчици на услугата електронна поща • Назовава софтуер за аудио- и видеоразговори • Посочва доставчици на услуги за споделяне на файлове • Обяснява принципите за онлайн пазаруване и плащане • Изброява онлайн общности (социални мрежи), създадени за обмен на знания и опит в областта на професията • Обяснява употребата на електронен подпис
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Използва електронна поща • Използва разширени функции на софтуер за аудио- и видеоразговори • Споделя файлове, спазвайки правилата на онлайн комуникацията • Използва множество електронни услуги, като пазаруване онлайн, електронно банкиране, взаимодействие с държавни институции и др. • Използва електронен подпис за авторизация • Обменя знания и опит в онлайн общности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира свободно владение на ИКТ при онлайн комуникация
Резултат от учене 16.3:	Формира цифрово съдържание с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва функционалностите на софтуерите за формиране и редакция на цифрово съдържание от различен тип (текст, таблици, изображения, аудио, видео) • Описва функционалностите на редакторите за формиране и

	поддръжка на шаблонни интернет страници и/или блогове
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Формира сложно цифрово съдържание (текст, таблици, изображения, аудио, видео) с различни оформлениа • Редактира и оформя цифрово съдържание, създадено от друг • Използва редактори за формиране и поддръжка на шаблонни интернет страници и/или блогове
Компетентности	• Демонстрира свободно владееене на ИКТ при формирането на електронно съдържание
Резултат от учене 16.4:	Осигурява сигурност при работа с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва голяма част от известните рискове за сигурността при работа онлайн • Знае функциите на защитните стени и на антивирусните програми • Изброява начините за защита на файлове с криптиране или с пароли • Знае за въздействието на цифровите технологии върху ежедневиия живот и околната среда
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира подвеждащи и/или злонамерени съобщения и интернет страници • Активира филтри на електронна поща против спам • Разпознава файлове, представляващи злонамерен софтуер • Променя настройките на защитната стена и на антивирусната програма • Защитава файлове с криптиране или с пароли • Прилага мерки за пестене на енергия
Компетентности	• Способен е да защити комплексно от злонамерени действия електронната среда, в която работи
Резултат от учене 16.5:	Решава проблеми при работа с ИКТ
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва начините за решаване на рутинни проблеми при използването на цифрови технологии • Описва начините за инсталиране/преинсталиране на операционна система и друг софтуер

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва възможностите за актуализиране на собствените си цифрови умения
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Избира и инсталира най-подходящия инструмент, устройство, приложение, софтуер или услуга за решаване на проблеми • Променя настройките и опциите на операционната система или друг софтуер при решаване на проблеми
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да разреши нерутинен проблем, възникнал при работа с ИКТ
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с намирането на информация в интернет по зададена тема, нейното съхранение и възпроизвеждане <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана със споделянето на файл в интернет пространството и изпращане на връзка (линк) за сваляне до друг потребител по електронната поща <p>Средство 3:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с формирането, редакцията и оформлението на цифрово съдържание <p>Средство 4:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с противодействие срещу злонамерено електронно съобщение <p>Средство 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на задача, свързана с инсталирането, преинсталирането и промяната на настройки на устройство и съпътстващия го софтуер
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1, 2, 3, 4 и 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен/компютърен кабинет • Персонален компютър или лаптоп • Достъп до интернет
Критерии за оценяване:	<p>За средства 1, 2, 3, 4 и 5:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поставените задачи са изпълнени самостоятелно и в рамките на предварително зададеното за това време.

Демонстрирани са професионални знания, умения и компетентности, свързани с употребата на ИКТ

ЕРУ 17

Наименование на единицата:	Организация на работния процес
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 17.1:	Организира работния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Описва структурата на организациите в туристическия сектор• Посочва методи за нормиране на работния процес• Дефинира планирането на ресурси, свързани с работния процес• Цитира нормативните документи, свързани с професията
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Планира работния процес• Съставя график на работните задачи• Спазва основните нормативни актове, свързани с професията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none">• Ефективно организира работния процес• Мотивира необходимостта от промени в работата• Предлага начини за подобряване на работната дейност
Резултат от учене 17.2:	Отговаря за разпределението на дейностите в работния процес
Знания	<ul style="list-style-type: none">• Изброява видовете дейности в туристическото обслужване• Посочва изискванията за изпълнение на видовете дейности• Описва начините за организация на дейностите в работния процес
Умения	<ul style="list-style-type: none">• Организира дейностите в туристическото обслужване

	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва и следи етичните норми на поведение • Участва в изграждането на ефективна работна среда
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Ефективно разпределя и планира дейностите • Създава и поддържа етична работна среда
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададен сценарий
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочено познаване на дейностите, свързани с организация на работния процес <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решава точно и вярно зададен казус по предварително дефинирани параметри

ЕРУ 18

Наименование на единицата:	Принципи на организация и развитие на туризма
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 18.1:	Разграничава основни и допълнителни дейности в туризма
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява основните и допълнителните дейности в туризма • Посочва основните характеристики на туроператорската дейност • Описва основните туристически услуги

	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда допълнителните туристически услуги • Обяснява изискванията за предоставяне на туристически услуги
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предлага основните туристически услуги • Предлага допълнителните туристически услуги • Прилага изискванията за предоставяне на туристически услуги
Компетентности	• Способен е да разграничи видовете дейности в туризма и изискванията за предоставяне на туристически услуги
Резултат от учене 18.2:	Следва технологията на туристическото обслужване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява законите и нормативните актове, които регламентират туристическата дейност • Посочва изискванията за събиране и използване на лични данни на туристите • Описва ключовите характеристики на туристическото обслужване • Изброява изискванията за осигуряване на туристическо обслужване • Посочва условията за осигуряване на качество в туристическото обслужване
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва законите и нормативните актове, които регламентират туристическата дейност • Спазва изискванията за събиране и използване на лични данни на туристите • Прилага технологията на туристическо обслужване • Спазва изискванията за осигуряване на качество в туристическото обслужване
Компетентности	• Способен е самостоятелно да следва технологията на туристическо обслужване, като спазва установените изисквания
Резултат от учене 18.3:	Осъществява промоция и реклама на туристическия продукт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира значението на промоцията и рекламата в туризма • Посочва видовете очаквания на туристите по отношение на

	<p>туристическия продукт</p> <ul style="list-style-type: none"> • Описва елементите на промоцията и рекламата на туристическия продукт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага изискванията за промоция и реклама на туристическия продукт • Участва при осъществяването на промоция и реклама на туристическия продукт
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осъществява самостоятелно дейности, свързани с промотиране и рекламиране на туристическия продукт
Резултат от учене 18.4:	Обслужва туристи със специални потребности
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва особеностите при обслужване на туристи със специални потребности според степента на самостоятелност • Посочва подходящи туристически дейности за туристи със специални потребности • Изброява условията за осигуряване на безопасността на туристите със специални потребности
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Ориентира се за специалните потребности и възможности на туристите • Подбира подходящи туристически дейности за туристи със специални потребности • Оценява рисковете за туристи със специални потребности
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява адекватно и безопасно обслужване на туристи със специални потребности
Резултат от учене 18.5:	Открива възможностите за развитие на туристическия продукт
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Дефинира значението на развитието на туристическия продукт • Описва условията за развитие на туристическия продукт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява разнообразие и творчески характер на туристическия продукт • Провокира реакция и оценка на качеството от страна на туристите • Прилага подходи за развитие на туристическия продукт • Спазва условията за развитие на туристическия продукт

Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да организира дейности, свързани с развитие на туристическия продукт
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно принципите на организация и развитие на туризма <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя най-подходящите действия в зададения казус

ЕРУ по специфична професионална подготовка за специалност "Организация на екскурзоводската дейност" - четвърта степен на професионална квалификация
ЕРУ 19

Наименование на единицата:	Организиране на екскурзия
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 19.1:	Проучва изискванията на клиентите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява начините за събиране на информация за нуждите на клиентите • Разбира видовете нужди на клиентите на туристическа услуга
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Събира информация за нуждите на клиентите • Съпоставя събраната информация с възможното

	<p>предлагане на туристическа услуга</p> <ul style="list-style-type: none"> • Анализира събраната информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да проучи внимателно конкретните нужди на клиентите на туристическа услуга
Резултат от учене 19.2:	Планира етапите и програмата на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва етапите на изготвяне на програма за екскурзия • Описва логиката на подреждане на дейностите в програмата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Структурира програма на екскурзията • Спазва логиката при планиране на дейностите в програмата
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да планира прецизно програмата на екскурзията с всички необходими дейности при отчитане изискванията на клиента
Резултат от учене 19.3:	Създава организация за провеждане на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва необходимите ресурси за обезпечаване на екскурзия • Обяснява функциите на всеки участник в процеса по организиране на екскурзия
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява необходимите ресурси за обезпечаване на екскурзия • Организира участниците, отговорни за обезпечаване на екскурзията • Подготвя подробен финансов план • Отговаря за финансовото обезпечаване на екскурзията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да създаде организация за провеждане на екскурзията според изискванията на клиента
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача, свързана с организиране на екскурзия
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1:

	<ul style="list-style-type: none"> Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> Демонстрира задълбочени познания относно етапите, ресурсите и принципите на организиране на екскурзия <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> Демонстрира способности за определяне изискванията на клиентите, планиране и организиране на екскурзия

ЕРУ 20

Наименование на единицата:	Координира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 20.1:	Участва в избора на екип за изпълнение на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Идентифицира необходимия човешки ресурс за изпълнение на екскурзията Посочва критерии за избор на екип, отговорен за изпълнението на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> Събира информация за избор на екип Подбира екип за изпълнение на екскурзията Спазва изискванията за избор на екип
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> Участва в избора на екип за изпълнение на екскурзията при спазване на определените критерии
Резултат от учене 20.2:	Инструктира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> Описва правилата за инструктиране на екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията Изрежда последователно етапите при организиране на екскурзия

	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва задачите на всички членове в екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Инструктира екипа за вида, целта и темата на екскурзията • Ориентира екипа за маршрута на екскурзията • Запознава екипа с особеностите и изискванията за организиране на екскурзията (подготовка, резервации, проверка на местата за настаняване и провеждане на екскурзията) • Разпределя задачите в екипа, отговорен за изпълнението на екскурзията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Инструктира точно екипа за задачите, сроковете и правилата за изпълнение на екскурзията
Резултат от учене 20.3:	Контролира екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва значението на контрола върху дейността на екипа • Посочва методите за осъществяване на контрол върху екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изготвя график на дейностите на екипа • Следи за спазването на графика • Контролира текущото изпълнение на задачите и предприема мерки при неспазването им
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осъществява контрол върху дейността на екипа, ангажиран с изпълнението на екскурзията, при спазване на изискванията на клиента
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача, свързана с координиране на екипа, отговорен за екскурзията
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно сформирането на екип, даването на указания и осъществяването на мониторинг върху дейността на екипа, отговорен за изпълнението на екскурзията

	За средство 2: <ul style="list-style-type: none"> • Избира най-подходящите действия в зададената практическа задача
--	---

ЕРУ 21

Наименование на единицата:	Подготовка за екскурзия
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 21.1:	Комуникира с възложителя на услугата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва отговорностите на туроператора по отношение на екскурзията • Описва нормативната уредба, касаеща дейността на фирмите в сферата на туризма • Знае какви видове документи се използват при съпровождане на групи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Получава възлагането на туристическо пътуване • Общува с представител на клиента • Подготвя документацията по обезпечаване на пътуването
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е своевременно и ефективно да комуникира с възложителя във връзка с изпълнение на услугата • Проявява готовност за предприемане на действия в случай на неизпълнение на дадена дейност според плана
Резултат от учене 21.2:	Изготвя методически план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с историята, географията, природните и културно-историческите забележителности на страната и обичаите на българския народ • Посочва правилата за организация и провеждане на туристическа екскурзия • Описва маршрута на екскурзията

	<ul style="list-style-type: none"> • Описва елементите на програмата на екскурзията • Посочва особеностите на работа с група туристи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва правилата за организация и провеждане на туристическа екскурзия • Проучва маршрута на екскурзията • Нанася на картата обектите • Преценява особеностите на групата туристи • Подбира необходимия материал за съставяне на контролен текст на екскурзията според темата • Съставя методически разработки на екскурзията
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да разработи методически план, съобразен с програмата на екскурзията, възложена от туроператора, като избере най-подходящите методически похвати за показване и разказване
Резултат от учене 21.3:	Изготвя организационен план
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с технологията на пътуването, определена в нормативната уредба според вида превозно средство • Разбира темата на екскурзията • Посочва последователността на дейностите в програмата • Описва елементите от сценария на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Определя целите и задачите на екскурзията • Планира продължителността за всяка от дейностите в програмата • Информира се за изискванията при обектите, които ще бъдат посетени • Подготвя насоки за туристите за изискванията и правилата в обектите • Подготвя организация за обслужване на туристите пеша, с транспорт и комбиниран маршрут
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е в екип да разработи организационен план, съобразен с програмата на екскурзията, възложена от туроператора

	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да адаптира организационния план при възникване на непредвидени ситуации
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на тест <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средства 1 и 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно подготовката за екскурзия <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Точно и вярно разработва методически и/или организационен план по конкретно задание

ЕРУ 22

Наименование на единицата:	Екскурзионно обслужване на туристи
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 22.1:	Посреща туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва етапите на подготовката преди посрещане на туристите • Запознат е с условията за пристигането на туристите • Посочва особеностите при посрещане на групи туристи според вида транспорт
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осъществява подготовка за посрещането на туристите • Следва условията за пристигането на туристите • Съобразява се с особеностите при посрещане според вида

	<p>транспорт</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проверява по списък пристигналите туристи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно да посрещне туристи, като спазва особеностите и условията на пристигане
Резултат от учене 22.2:	Осъществява трансфер и настаняване на туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва възможностите за трансфер на туристи • Изброява последователно етапите, които се следват при настаняване на туристите • Запознат е с необходимите документи, които са нужни за настаняването
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Осигурява транспортирането до обектите за настаняване • Контролира количествения състав на групите • Настанява туристите по списък • Проверява условията по настаняването • Реагира за отстраняването на несъответствия с договорените условия по настаняването
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно осъществява трансфер и настаняване на туристите, като спазва определените изисквания
Резултат от учене 22.3:	Запознава туристите с програмата на екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Запознат е с логиката на протичане на програмата • Обяснява връзката между различните елементи в програмата • Разбира съдържанието на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Информира туристите за детайлите от програмата • Информира туристите за правила, графици, условия на хранене, транспортни услуги • Ориентира се за нагласите на групата туристи • Предлага допълнителни услуги (екскурзии)
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Внимателно и точно запознава туристите с програмата на екскурзията и правилата за нейното спокойно протичане
Резултат от учене 22.4:	Придружава туристите при осъществяваните мероприятия от програмата
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва принципите за нормално протичане на дейностите

	<p>от програмата</p> <ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира причини за евентуални промени в програмата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Изпълнява дейностите от програмата на екскурзията • Преценява темпото и ритъма на провеждане на екскурзията • Обновява информацията, използвана по време на екскурзията • Разработва нови теми и маршрути при необходимост
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е самостоятелно и професионално да води туристите при осъществяване на дейностите от програмата, като осигури пълно взаимодействие между всички участници
Резултат от учене 22.5:	Изнася информационни беседи
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Обяснява методиката на построяване и онагледяване на беседите • Запознат е с начините за оформяне на екскурзионен материал • Обяснява подходи за съчетаване на екскурзоводско майсторство с водене на туристическа група
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подбира екскурзионен материал • Владее похвати на екскурзионния разказ и показ • Поднася на туристите в достъпна и увлекателна форма екскурзионния материал • Адаптира изложението според типа туристи и техните интереси
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Провежда беседите професионално в съответствие с контролния текст (пътната информация) и методическата разработка
Резултат от учене 22.6:	Изпраща туристите при отпътуване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва необходимите действия за подготовка за отпътуване • Изрежда последователно задачите на екскурзовода преди изпращане на туристите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Проверява готовността на туристите за заминаване • Финализира документално престоя в мястото за

	<p>настаняване</p> <ul style="list-style-type: none"> • Извършва проверка на туристите по списък • Организира транспортирането до мястото на отпътуване
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да организира адекватно и спокойно изпращане на туристите съгласно указанията за възложителя
Резултат от учене 22.7:	Оформя документи, свързани с екскурзията
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изброява необходимите документи, за които отговаря екскурзоводът по време на екскурзията • Дефинира значението на всеки документ за нормалното протичане на програмата • Различава видове първични счетоводни документи
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Подготвя необходимите документи (програма, пътни карти, анкети, договори и др.) • Оформя първични счетоводни документи • Подготвя подробен финансов отчет
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Самостоятелно и акуратно подготвя необходимите документи за спокойно провеждане на екскурзията
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изпълнение на практическа задача
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно посрещането, настаняването на туристите, запознаването с програмата и условията на престоя, съпровождането на туристите по време на екскурзията, провеждане за екскурзоводска беседа и изпращането на туристите <p>За средство 2:</p>

- Избира най-подходящите действия при посрещане, настаняване, съпровождане и изпращане на туристи и изнасяне на беседа по критериите, определени в предварително дефинирано задание

ЕРУ 23

Наименование на единицата:	Спазване на професионалната етика в екскурзионното обслужване
Ниво по НКР:	5
Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 23.1:	Спазва професионалната етика в своята работа
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва принципите, правилата и изискванията на професионалната етика • Познава националните и международните практики в екскурзоводското обслужване • Описва принципите за конфиденциалност, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Спазва принципите, правилата и изискванията на професионалната етика • Прилага националните и международните практики в екскурзоводското обслужване в своята дейност • Спазва принципите за конфиденциалност, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да спазва точно и отговорно принципите на професионалната етика в своята работа, като се съобразява с нормите, свързани с боравене с чувствителна лична информация
Резултат от учене 23.2:	Предоставя професионално екскурзоводско обслужване
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Описва ролята на екскурзовода за формиране на позитивни впечатления на туристите • Посочва елементите на професионалното екскурзоводско обслужване • Дефинира значението на културата на речта на

	<p>екскурзовода</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира задълженията и отговорностите си за осигуряване на качествено екскурзоводско обслужване • Обяснява ползите от предоставяне на надеждна и точна информация на туристите
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Отнася се с уважение и внимание към личността на туриста • Проявява гостоприемство, такт и толерантност • Внушава уважение към страната, природните и културно-историческите забележителности и постиженията на туристическата индустрия • Спазва професионален етикет • Прилага ораторско майсторство и спазва култура на речта при водене на беседи • Полага усилия туристите да се отнасят с грижа към природата и околната среда • Осигурява на туристите надеждна, точна и вярна информация във всички свои беседи
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осъществява професионално служебните си ангажименти по обезпечаване на качествена екскурзоводска услуга
Резултат от учене 23.3:	Осигурява защита на интересите на туристите
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва задълженията и отговорностите на туристите съгласно сключения договор • Описва правата на туристите като ползватели на туристическа услуга • Обяснява връзката между защита на интересите на туристите и постигането на висока удовлетвореност от услугата
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Защищава правата и интересите на туристите по време на тяхното обслужване • Отнася се с грижа при осигуряване на удобство и достатъчна информация на туристите • Осигурява необходимата дискретност при обслужване на туристите
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Способен е да осигури качествено екскурзоводско

	обслужване при спазване на професионалната етика и зачитане на интересите на туристите
Резултат от учене 23.4:	Надгражда професионалната си компетентност
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Идентифицира възможности за професионалното си развитие • Посочва новостите в туристическия бранш
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Прилага в практиката си новостите в туристическия сектор • Осигурява своевременно повишаване на квалификацията • Търси възможности за актуализиране на професионалните си качества
Компетентности	<ul style="list-style-type: none"> • Постига професионално развитие, като прилага новостите в бранша
Средства за оценяване:	<p>Средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на писмен изпит <p>Средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Решаване на казус по зададена ситуация
Условия за провеждане на оценяването:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Учебен кабинет <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	<p>За средство 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Демонстрира задълбочени познания относно професионална етика в туризма, етикет на поведение на екскурзовода, култура на речта, обезпечаване на защита на интересите на туристите при различни ситуации <p>За средство 2:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вярно, точно и мотивирано определя най-подходящите действия в зададената ситуация

ЕРУ 24

Наименование на единицата:	Извършване на действия при непредвидени ситуации по време на екскурзията
Ниво по НКР:	5

Ниво по ЕКР:	5
Наименование на професията:	Екскурзовод
Ниво по НКР:	4 - 5
Ниво по ЕКР:	4 - 5
Резултат от учене 24.1:	Реагира адекватно при проблем с поведението на турист
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Посочва проблемни поведения, които могат да възникнат по време на екскурзия (агресия, злоупотреба с алкохол, провокиране на конфликти и др.) • Описва начините за овладяване на проблем с поведението на турист • Разбира въздействието на проблемно поведение на турист върху протичането на екскурзията
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Предвижда вероятност от възникване на проблем с поведение на турист • Взема превантивни мерки за предотвратяване на проблемно поведение на турист • Овладява проблемно поведение на турист
Компетентности	• Способен е да се справи адекватно с овладяването на турист/група туристи с проблемно поведение с оглед обезпечаване на нормалния ход на екскурзията
Резултат от учене 24.2:	Реагира своевременно при проблем със здравословното състояние на турист
Знания	<ul style="list-style-type: none"> • Изрежда начините за действия при възникване на здравословен проблем с турист • Описва правилата за оказване на първа помощ при здравословен проблем с турист
Умения	<ul style="list-style-type: none"> • Действа своевременно при възникване на проблем със здравословното състояние на турист • Спазва правилата за първа помощ при проблем със здравословното състояние на турист
Компетентности	• Способен е да реагира бързо и адекватно при възникване на проблем със здравословното състояние на турист съобразно правилата за оказване на първа помощ
Резултат от учене 24.3:	Реагира адекватно при други непредвидени обстоятелства
Знания	• Посочва възможните непредвидени обстоятелства, които могат да възникнат по време на екскурзия (кражба, обир, загуба на турист, повреда на транспортно средство, излизане

	от графика на екскурзията и др.) • Изброява начините за действие при непредвидени обстоятелства
Умения	• Действа своевременно при възникване на непредвидено обстоятелство (кражба, обир, загуба на турист, повреда на транспортно средство, излизане от графика на екскурзията и др.) • Осъществява контакт с органите на местното самоуправление и компетентните органи и институции за разрешаване на възникналия проблем
Компетентности	• Способен е в екип да действа адекватно за разрешаване на възникнало непредвидено обстоятелство по време на екскурзия
Средства за оценяване:	Средство 1: • Решаване на писмен изпит Средство 2: • Решаване на казус по зададена ситуация
Условия за провеждане на оценяването:	За средство 1: • Учебен кабинет За средство 2: • Реална работна среда
Критерии за оценяване:	За средство 1: • Демонстрира задълбочени познания относно действие при проблем с поведение на турист, възникване на здравословен проблем с турист, разрешаване на непредвидена ситуация по време на екскурзията За средство 2: • Вярно, точно и мотивирано определя най-подходящите действия в зададената ситуация

4. Изисквания към материалната база

4.1. Обучение по теория

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, обзавеждането и оборудването на които включват: работно място на преподавателя (работна маса и стол), работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), гладка свободна стена за окачване на нагледни материали, компютър, технически средства - микрофон, телевизионен монитор, CD

плейър и филми, мултимедийно устройство и други дидактически средства за обучение.

Необходимо е обучаващата институция да разполага с учебен кабинет за обучение по чужд език и учебен кабинет за компютърно обучение с работно място за преподавателя (работна маса с компютър, стол) и работно място за всеки обучаем (работна маса с компютър, стол), както и достъп до интернет.

4.2. Обучение по практика

Обучението по практика на професията се извършва в реална работна среда - в превозни средства (автобус, кораб, лек автомобил, влак и др.), в туристически обекти (музеи, паметници, исторически местности и др.), в хотели и други места за настаняване, в заведения за хранене и развлечения, на аерогари, железопътни гари, пристанища, гранични пунктове, където обучаваните изпълняват конкретни практически задачи под наблюдение на преподавателя.

5. Изисквания към обучаващите

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка могат да преподават лица със завършено висше образование по съответната специалност.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация "учител", ако са придобили професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.